

Συνέδρια - Ανακοινώσεις

Συμπόσιο της Εταιρίας «Modern Greek Studies Association», με θέμα: Η Ελλάδα σε μια Ευρώπη που αλλάζει – Κράτος, Κοινωνία και Κουλτούρα (1991)

*Μηνάς Σαματάς**

Αν τα περισσότερα συνέδρια που αφορούν τις κοινωνικές επιστήμες και τα προβλήματα της Ελληνικής κοινωνίας προσελκύουν, τις περισσότερες φορές, ελάχιστη προσέλευση κοινού και εξαντλούνται σε πολύ μικρές ομάδες –παρά το γεγονός ότι γίνονται στην καρδιά της Αθήνας– για ένα σωρό λόγους που ανάγονται κυρίως στην υπανάπτυξη της κοινωνίας αλλά και της επιστήμης στη χώρα μας, και λιγότερο σε ελλιπή οργάνωση και μικρο-αντιπαλότητες προσώπων ή ομάδων, οποία συντριπτική αντίθεση με τα συνέδρια που οργανώνονται στο εξωτερικό από τους διάφορους επιστημονικούς φορείς, που πραγματικά ενδιαφέρονται για την Ελλάδα, και την τιμούν στα ξένα.

Ένα τέτοιο σημαντικό συμπόσιο για τη σύγχρονη Ελλάδα έγινε στη μακρινή Florida των ΗΠΑ, και μάλιστα στο βόρειο τμήμα της, πολύ μακριά από τις τουριστικές ακτές, αλλά σχετικά κοντά στη μεγάλη παιγνιδούπολη Disneyland, στην πόλη Gainesville, όπου ευρίσκεται ένα μεγάλο μέρος του Πανεπιστημίου της Florida, το οποίο διαθέτει χάρις στην εκεί ομογένεια και το ζήλο των Ελληνιστών επιστημόνων, ένα αξιόλογο Κέντρο Ελληνικών Σπουδών. Εκεί συγκεντρώθηκε ένας αρκετά μεγάλος αριθμός κοινωνικών επιστημόνων, όχι μόνο Ελληνικής καταγωγής αλλά και ξένοι, οι οποίοι εργάζονται σε Πανεπιστήμια της

* Λέκτωρ Κοινωνιολογίας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Αμερικής, της Ελλάδας αλλά και της Ευρώπης, και διακατέχονται από κοινό μεράκι και πάθος για την Ελληνική κουλτούρα και κοινωνία· πήγαν εκεί, πολλοί πετώντας ατέλειωτες ώρες κι αλλάζοντας κάμποσα αεροπλάνα, για να παρουσιάσουν τις τελευταίες μελέτες τους, ν' ακούσουν εποικοδομητικά σχόλια, αλλά και ν' ανταλλάξουν γνώμες για τα διάφορα Ελληνικά θέματα και προβλήματα, καθώς επίσης και για να γνωριστούν μεταξύ τους, ιδιαίτερα οι νεότεροι με τους παλαιότερους, σπάζοντας την αποξένωση που χαρακτηρίζει δυστυχώς τους Ελληνικούς κλειστούς διανοουμενίστικους αλλά και ακαδημαϊκούς κύκλους.

Το τριήμερο αυτό επιστημονικό συμπόσιο οργάνωσε η «Modern Greek Studies Association» (MGSA) και πραγματοποιήθηκε στο Gainesville Hilton από τις 31 Οκτωβρίου έως τις 3 Νοεμβρίου 1991, με γενικό θέμα: «Η Ελλάδα σε μια Ευρώπη που αλλάζει: Κράτος, Κοινωνία και Κουλτούρα». Η MGSA είναι μια μη κερδοσκοπική Αμερικανική οργάνωση επιστημόνων, σπουδαστών και άλλων που ενδιαφέρονται για τη μελέτη της σύγχρονης Ελλάδας, ιδιαίτερα στις Ηνωμένες Πολιτείες και στον Καναδά, αλλά και όπου αλλού υπάρχει παρόμοιο ενδιαφέρον και χρειάζεται υποστήριξη. Ιδρύθηκε το 1968, και έχει την έδρα της στην Πολιτεία του New Jersey. Εκτός από το συμπόσιο που οργανώνει κάθε δύο χρόνια, η MGSA εκδίδει τα εξής εξαμηνιαία έντυπα: το *Journal of Modern Greek Studies*, που είναι το επίσημο περιοδικό της, το *MGSA Bulletin*, μια περιοδική έκδοση των δραστηριοτήτων της, αλλά και το *Modern Greek Society: A Newsletter*, μια ανεξάρτητη έκδοση με ειδήσεις από το χώρο των κοινωνικών επιστημών.

Την έναρξη του συμποσίου κήρυξε ο κοσμήτορας του Κολλεγίου Liberal Arts and Sciences του Πανεπιστημίου της Florida, Willard Harrison, ο οποίος αφού καλωσόρισε τους συμμετέχοντες, τόνισε τη σημασία του συμποσίου τόσο για το Πανεπιστήμιο της Florida, στο οποίο σπουδάζουν και διδάσκουν πολλοί Έλληνες, όσο βέβαια και για το Κέντρο Ελληνικών Σπουδών, που λειτουργεί και συμβάλλει στη σπουδή και στον εμπλουτισμό της επιστήμης και της κουλτούρας της Ελλάδας και της Αμερικής, χάριν των προσπαθειών και της αγάπης για την Ελλάδα των πάρα πολλών ομογενών αλλά και των Αμερικανών Ελληνιστών της Florida. Ακολούθησε η επίσημη εναρκτήρια ομιλία του συμποσίου από τον καθηγητή του Διεθνούς Δικαίου στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας, Αργύριο Φατούρο, ο οποίος με μεγάλη ευγλωτία και χιούμορ ανέπτυξε το θέμα «Ποικιλία στην Ενότητα: Για τη διαλεκτική της Ελληνικής Προσήλωσης στην Ευρώπη». Ο ομιλητής στην ουσία ανέλυσε από κοινωνικο-οικονομικής, πολιτικής και πολιτισμικής σκοπιάς, τη δυναμική των σχέσεων της Ελλάδας με την Ευρώπη, οριοθετώντας το όλο πλαίσιο, της θεματικής του συνεδρίου.

Οι εισηγήσεις άρχισαν την επομένη μέρα με ταυτόχρονη διενέργεια δύο θεματικών ενοτήτων σε διαφορετικές βέβαια αίθουσες, πράγμα που καθιστούσε αδύνατη την παρακολούθηση όλων των ειση-

γήσεων από αυτούς που θα το ήθελαν, όπως ο γράφων. Με δεδομένο αυτό τον περιορισμό που ήταν και το μοναδικό πρόβλημα του συμποσίου, και στα στενά πλαίσια του ενημερωτικού αυτού σημειώματος δεν είναι δυνατόν να αναφερθούμε αναλυτικά ούτε στο περιεχόμενο των 50 περίπου εισηγήσεων, αλλά ούτε δυστυχώς στο γόνιμο και ζωηρό διάλογο που ακολουθούσε συνήθως τις εισηγήσεις. Έτσι εδώ παρουσιάζονται εντελώς σχηματικά μόνο τα θέματα των εισηγήσεων που παρακολούθησε ο γράφων, και μόνο τα ονόματα των εισηγητών, για όσες δυστυχώς εισηγήσεις δεν ήταν δυνατόν να παρακολουθήσει ο γράφων. (Παρακαλείται δε ο κάθε ενδιαφερόμενος να ζητήσει τις περιλήψεις των εισηγήσεων του συμποσίου από την *MGSA, Box 1826, New Haven, Connecticut 06508, USA*).

Στην πρώτη θεματική ενότητα με τίτλο: «Ο αντίκτυπος της νέας Ευρώπης στην Ελληνική οικονομία» προήδρευσε ο Keith Legg, του Πανεπιστημίου της Florida, γνωστός από το βιβλίο του *Politics in Modern Greece* (1969). Η πρώτη εισήγηση έγινε από τον Eleftherio Botsas, του Oakland University, με θέμα «Η χαμένη δεκαετία: Η Ελληνική οικονομία στη νέα Ευρώπη», όπου υπογραμμίστηκε ο εφησυχασμός και η αδράνεια της Ελλάδας να προετοιμαστεί οικονομικά και θεσμικά, μετά την ένταξη της στην ΕΟΚ, ώστε ν' αντιμετωπίσει την πρόκληση του «1992». Ο Kevin Featherstone του University of Bradford ανέλυσε το θέμα «Η Ελλάδα και η Κοινή Ευρωπαϊκή Αγορά: ο αντίκτυπος της φιλελευθεροποίησης και του εξευρωπαϊσμού», τονίζοντας τις εναλλακτικές πορείες που παρουσιάζονται στην Ελλάδα από την «ευρωπαϊκή πρόκληση» σε συσχετισμό με τα προβλήματα και τα διλήμματα που αντιμετωπίζει η ΕΟΚ ως σύνολο. Ο Σταύρος Θωμαδάκης του Baruch College, City University of New York, στα πλαίσια της εισήγησής του «Το εθνικό κράτος ως οικονομικός πράκτορας: Υπερεθνικοί οργανισμοί και εθνικές φιλοδοξίες στη "Νέα Ευρώπη"» επικέντρωσε την ανάλυσή του στις συνέπειες που έχει για την Ελληνική οικονομία η κατάρρευση των κρατών που αποτελούσαν την COMECON, τονίζοντας τους ρόλους που καλείται να παίξει το Ελληνικό κράτος, στο νέο ευρωπαϊκό περιβάλλον, για να αποφευχθεί η περιθωριοποίηση και η απομόνωση της Ελλάδας. Τέλος οι Λεωνίδας Πολόπουλος και James Seale Jr. του University of Florida, ανέπτυξαν το σχετικό με το προηγούμενο θέμα «Οι συνέπειες των οικονομικών και πολιτικών μεταρρυθμίσεων στην Ανατολική και Δυτική Ευρώπη για την Ελληνική οικονομία, με ειδική αναφορά στον αγροτικό τομέα» αναλύοντας τις προοπτικές αλλά και τα προβλήματα για τις εξαγωγές και εισαγωγές των αγροτικών προϊόντων στην Ελλάδα.

Ταυτόχρονα στην άλλη θεματική ενότητα με τίτλο «Η Ευρωπαϊκή επιρροή στην Ελληνική Αρχιτεκτονική» υπό την προεδρία του αρχιτέκτονα Γιάννη Κουνέλη, έγιναν ειδικευμένες σχετικές εισηγήσεις από τους: Ron Walkey, University of British Columbia, Eleni Bastea, Washington University, Panos Kouros, MIT, Eleftherios Pavlides, Roger Williams College

(δες τα σχετικά abstracts).

Η επόμενη ενότητα αφορούσε την «Ελληνική εξωτερική πολιτική μετά τον Ψυχρό Πόλεμο: Μερικές τάσεις και προοπτικές» και προεδρεύετο από τον καθ. Harry Psomiades, Director of Center for Byzantine & Modern Greek Studies, City University of New York (CUNY). Ο Victor Paracosma, Kent State University, μίλησε για την «Ανατολική Ευρώπη» για τους κινδύνους δηλαδή αλλά και για τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται για την ασφάλεια της Ελλάδας σε σχέση με την κατάσταση στη γειτονική Ανατολική Ευρώπη. Ο Van Coufoudakis, Indiana-Purdue University, ανέλυσε τις «Ελληνο-Τουρκικές σχέσεις μετά το τέλος του πολέμου στον Κόλπο», σε σχέση με το NATO και το Κυπριακό. Ο George Andreopoulos, Yale University στην εισήγησή του «Προβληματισμοί για την Ασφάλεια» ανέλυσε κυρίως την αμυντική πολιτική της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ. Τέλος ο John Jatrides, Southern Connecticut State University, και Executive Director της MGSA, αφού έκανε μια ανασκόπηση στις «Αμερικανο-Ελληνικές σχέσεις», τις ανέλυσε στα πλαίσια της μετα-ψυχροπολεμικής εποχής.

Υπό την αυστηρή, λόγω στενότητας χρόνου, προεδρία του καθηγητού George Psacharopoulos, της World Bank, έγινε η ενδιαφέρουσα συνεδρία που αφορούσε την «Ελληνική εκπαίδευση στη Νέα Ευρώπη». Ο καθηγητής Ανδρέας Καζαμίας, του Πανεπιστημίου Αθηνών και Wisconsin-Madison ανέλυσε τις πτυχές του διλήμματος «Να εναρμονιστεί ή να μην εναρμονιστεί η Ελληνική με την Ευρωπαϊκή εκπαίδευση; Αυτό είναι το ερώτημα» με βάση 3 αρχές της εκπαιδευτικής πολιτικής στα πλαίσια της Νέας Ευρώπης: την οικονομική αποδοτικότητα και ανάπτυξη, την κοινωνική δικαιοσύνη και τον παιδαγωγικό εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης. Ο Χάρης Λαμπρόπουλος, του Υπουργείου Παιδείας μαζί με τον Harry Patrinos, University of Sussex, ανέλυσαν το κόστος αλλά και τα οφέλη του θέματος της «Δωρεάν ανώτερης εκπαίδευσης στην Ελλάδα: Οι πλευρές της δικαιοσύνης και η λύση της "ιδιωτικοποίησης" στα πλαίσια της Ευρώπης του 1992». Η Πέλλα Καλογιαννάκη και ο Γιώργος Φλουρής του Πανεπιστημίου Κρήτης, εξετάζοντας την «Ευρωπαϊκή διάσταση στα Ελληνικά σχολικά προγράμματα» αφού παρουσίασαν σχετική μελέτη τους, η οποία επισημαίνει την έλλειψη σχετικών με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα μαθημάτων στο αναλυτικό πρόγραμμα αλλά και αναφορών στα βιβλία του Ελληνικού Δημοτικού σχολείου, συγκριτικά με τα σχολεία της ΕΟΚ, παρουσίασαν με πάρα πολλές πετυχημένες διαφάνειες την πειραματική εφαρμογή ενός προγράμματος εισαγωγής σχετικών με την ΕΟΚ μαθημάτων, σ' επιλεγμένα Δημοτικά σχολεία του Ρεθύμνου. Τέλος στην ενότητα αυτή η Eva Konstantelou, Hellenic College, εισηγήθηκε το θέμα «Μορφές αντίστασης στον Ευρωκεντρισμό και η σημασία τους για την Ελληνική Εκπαίδευση», κάνοντας αναφορές σε νεο-Ορθόδοξους διανοούμενους.

Στη φεμινιστική ενότητα με τίτλο «Η φεμινιστική συζήτηση στην Ελλάδα και στην Ευρώπη» με πρόεδρο τη Susan Sutton, Indiana Univer-

sity, έκαναν ενδιαφέρουσες εισηγήσεις οι: Karen Van Duck, Columbia University, Maria Papacostaki, Kenyon College, η Suzan Bohandy, Cambridge, MA, και η Anita Walker, University of Connecticut (βλέπε τα σχετικά abstracts).

«Εκπροσωπώντας την Ελλάδα: Κριτικές απόψεις στις έννοιες της σύγχρονης Ελληνικής κουλτούρας σε μια αλλάζουσα Ευρώπη», ονομαζόταν η ενότητα που περιελάμβανε τις εξής εισηγήσεις: Παύλος Κάβουρας, Πάντειο Πανεπιστήμιο, «Η αποτυχία της εκπροσωπήσεως της Ελλάδας στις πολιτισμικές σπουδές», Gina Skiada, Πάντειο Πανεπιστήμιο, «Διακρίσεις φύλου στην Ελλάδα», Costas Gounis, Columbia University, «Η πολιτική της Ελληνικής περιθωριοποίησης», και Yiorgos Chouliaras, Queens College, CONY, «Αυτο-αποικιοποίηση και ψευδοηγεμονία στη σύγχρονη Ελληνική κουλτούρα». Επίσης η ενότητα που οργανώθηκε από υποψήφιους διδάκτορες με τον τίτλο: «Το κέντρο δεν κρατάει: Απόψεις μιας “Ενωμένης Ευρώπης” από την Ελληνική περιφέρεια», με πρόεδρο τον Gregory Jusdanis, Ohio State University, αποτελείτο από εισηγήσεις των εξής: Μάρθα Κληρονόμου, Evangelos Gegas, Artemis Leontis του Ohio State University, και της Nenny Panourgia, Indiana University, καθώς και της Elizabeth Prodromou, MIT (βλέπε τα σχετικά abstracts).

«Οι κοινωνικές και πολιτικές διαστάσεις του εξευρωπαϊσμού» εξετάστηκαν στην επόμενη και τελευταία ενότητα της ημέρας. Απουσία του προβλεπόμενου Προέδρου Spyrou Vryonis του Onassis Center, NYU, προήδρευσε ο Elias Dinopoulos, University of Florida. Ο Pericles Grambas, King's College & BBC προέβη σε μια ανάλυση των «εκλογικών αποτελεσμάτων της Κομμουνιστικής αριστεράς, 1974-1990», υποστηρίζοντας κάποιες υποθέσεις για τα μικρά ποσοστά της, σε σχέση και με τις διεθνείς συγκυρίες. Ο Μηνάς Σαματάς του Πανεπιστημίου Κρήτης, εξέτασε τα κοινωνικο-πολιτικά αίτια και τις συνέπειες της «αποτυχίας απογραφειοκρατικοποίησης στη μετα-δικτατορική Ελλάδα», με βάση συγκριτική μελέτη των σχετικών, υποκριτικών στην ουσία, προσπαθειών τόσο κατά τη «φιλελεύθερη» όσο και κατά τη «σοσιαλιστική» διακυβέρνηση της χώρας, τονίζοντας το συντριπτικό κόστος που έχει η αποτυχία αυτή σε σχέση με τη συμμετοχή της Ελλάδας στη νέα ενωμένη Ευρώπη. Τέλος ο Στέφανος Πεσμαζόγλου, Τράπεζα Ελλάδος, μίλησε για «Τα Ελληνικά Πανεπιστήμια: Ευρώπη σημαίνει χρόνος», εστιάζοντας σε τρία αλληλένδετα θέματα: τους εσωτερικούς προσδιοριστικούς παράγοντες του παρόντος Ελληνικού πανεπιστημιακού συστήματος, την έκταση και τη φύση διασύνδεσής του με την κοινωνία, και την αντίδρασή του στις σοβαρότατες εξελίξεις στην Ανατολική και Δυτική Ευρώπη.

Ακολούθησε επίσκεψη και μικρή δεξίωση που δόθηκε στην πινακοθήκη του Πανεπιστημίου της Florida, από τον Πρύτανη Andrew Sorensen.

Η πρώτη θεματική ενότητα της ουσιαστικά τελευταίας μέρας του συ-

νεδρίου, Σάββατο 2 Νοεμβρίου, ήταν αφιερωμένη στη «Νομική μεταρρύθμιση και δικαιοσύνη», προεδρεύοντας του Κωνσταντίνου Αρβανιτόπουλου, Center for European Studies, Harvard University. Ο John Kozyris, Ohio State University, εξέτασε «Το Ελληνικό νομικό σύστημα μέσα στην ΕΟΚ: Ιεραρχία, επιρροή, εναρμόνιση, αλληλεξάρτηση». Ο Ioannis Tzorizis, London School of Economics, μίλησε για «Μια Ελλάδα που αλλάζει σε μια Ευρώπη που αλλάζει: Η περίπτωση της δυτικοποίησης του Ελληνικού Οικονομικού δικαίου». Ο Thomas Gallant, University of Florida, ανέλυσε με στατιστικούς πίνακες που διένημε, «Το έγκλημα και το σωφρονιστικό σύστημα στην Ελλάδα: Παρελθόντα πρότυπα και μελλοντικές κατευθύνσεις». Ολοκλήρωσε ο Hagen Fleischer του Πανεπιστημίου Αθηνών, ο οποίος ανέλυσε το όλο θέμα και το δίκαιο αίτημα της Ελλάδας για τις «πολεμικές επανορθώσεις μετά τη Γερμανική ενοποίηση». Στην άλλη ταυτόχρονη συνεδρία που αφορούσε «Κείμενα, Μουσική και Film» με προεδρεύουσα τη Margret Alexiou, Harvard University, έγιναν σχετικές εισηγήσεις από τους: Vangeli Calotychos, Vasilio Arabos, και George Syrimis, Harvard University, καθώς και Helen Koliass, Cornell University (βλέπε τα σχετικά abstracts).

Έπειτα ακολούθησε η συνεδρία με θέμα «Κουλτούρα, ιατρική και υγεία στην Ελλάδα» με πρόεδρο την Jill Dubish, University of North Carolina, με ανάλογες εισηγήσεις από την Dean Trakas, Athens Institute of Child Health, Amy Blue, University of Kentucky, Eugenia Georges, Rice University, και Δήμητρα Γέφου-Μαδιανού, του Πάντειου Πανεπιστημίου, η οποία μελετώντας τους οινοπαραγωγούς στα Μεσόγεια Αττικής, εξέτασε τις συνέπειες από την πολιτική της ΕΟΚ στο «αλκοόλ και στην Κουλτούρα της Ελλάδας και σ' άλλες Ευρωπαϊκές χώρες».

Ταυτόχρονη ήταν και η ενότητα με το επίκαιρο θέμα: «Ελληνική ταυτότητα, Εθνότητα και Δικαιώματα», στην οποία προήδρευσε ο George Frangos, State University of New York. Ο editor πολλών βιβλίων για τη σύγχρονη Ελλάδα Richard Clogg, Oxford University, έκανε μια γενική παρουσίαση των «ενδο-περιφερειακών εθνικιστικών συγκρούσεων στη δεκαετία του '90» γύρω από την Ελλάδα. Η Adamantia Pollis, New School for Social Research, ανέπτυξε «Τα δικαιώματα, τις διακρίσεις και τους Ευρωπαϊκούς κανόνες των Θρησκευτικών και Εθνικών μειονοτήτων στην Ελλάδα». Εντύπωση και συγκρουόμενα σχόλια προκάλεσε το θέμα και τα στοιχεία που παρουσίασε η Anastasia Karakasiδου, Columbia University, σχετικά με την «Πολιτικοποιημένη Κουλτούρα: Εθνική ταυτότητα στην Ελληνική Μακεδονία». Βασισμένη σε μελέτη της στην περιοχή της Φλώρινας, καυτηρίασε την καταπιεστική πολιτική του Ελληνικού κράτους και της Εκκλησίας που κατά την εισηγήτρια από το 1913, με μεταφορά Μικρασιατών προσφύγων και καταπιεστικούς μηχανισμούς επέβαλλαν την Ελληνική εθνική ταυτότητα, στους εκεί πληθυσμούς της Ελληνικής Μακεδονίας, ομογενοποιώντας την κουλτούρα και συνείδησή τους. Έπειτα ο Dimitrios Kyriakou, Princeton University, ανέπτυξε την «Ελληνική εξωτερική πολιτική στο πλαί-

σιο του Ευρωπαϊκού ανασχηματισμού».

Ακολούθησε η συνεδρία με θέμα «Ελληνική Ιδιαιτερότητα εναντίον του Εξευρωπαϊσμού» με πρόεδρο το Thanasi Maskarelis, San Francisco University, και εισηγήσεις των: Panayotis Bosnakis & Tracy Lord, Ohio State University, Roland Moore, University of California, Maria Georgalli, και Kostas Kazazis, University of Chicago (βλέπε τα σχετικά abstracts).

Στην ταυτόχρονη συνεδρία με τίτλο: «Εξευρωπαϊσμός, ο Ευρωπαίος και ο Έλληνας», με πρόεδρο τον Peter Allen, Rhode Island College, ο Stathis Gourgouris, Ohio State University, μίλησε για τη «Σύγχρονη Ελλάδα στον Τρίτο Κόσμο»· ο Vassilis Lambropoulos, Ohio State University, για την «Απουσία του Έλληνα λογίου από την Ευρωπαϊκή Ακαδημαϊκή αγορά»· η Susannah Verey, King's College, για την «Ελλάδα σε μια αλλαγμένη Ευρώπη: Η πολιτική διάσταση και ο τοπικός αντίκτυπος»· τέλος ο Δημήτρης Χαραλάμπης του Πανεπιστημίου Αθηνών, ανέπτυξε το θέμα: «Η ενσωμάτωση της Ελλάδας στην ΕΟΚ: Κοινωνικές προϋποθέσεις και "κοινωνικές" αντιστάσεις», τονίζοντας τις αντιφατικότητες αλλά και τις εξωθεσμικές πρακτικές του Ελληνικού πολιτικού συστήματος, σε σχέση με την κοινωνικο-οικονομική δομή της χώρας.

Το απόγευμα επακολούθησε το δεύτερο μέρος της προαναφερθείσας ενότητας με τον ίδιο τίτλο αλλά με πρόεδρο τον Alexander Kitzroeff, New York University, editor του *Journal of the Hellenic Diaspora*, και με τις εξής εισηγήσεις: Betty Dobratz, Iowa State University, «Μια σύγκριση των αξιών και στάσεων των Ελλήνων πολιτών με αυτές των άλλων Ευρωπαϊκών κρατών».

Ο Harry Patrinos, University of Sussex, «Διακρίσεις φύλου στην Ελληνική αγορά εργασίας στο πλαίσιο της Νέας Ευρώπης» και η M.E. Kenner, University College of Swansea, «Τουρισμός που αλλάζει σε μια Ελλάδα που αλλάζει».

Αν και το πλούσιο αυτό σε εισηγήσεις συμπόσιο τέλειωσε ουσιαστικά την επόμενη μέρα Κυριακή, 3 Νοεμβρίου, με ένα στρογγυλό τραπέζι από πολλούς εισηγητές, οι οποίοι έκαναν μια σύνθεση των κυριότερων θεμάτων του συμποσίου, το βράδυ του Σαββάτου το συμπόσιο ολοκληρώθηκε και τυπικά μ' επίσημο δείπνο, στο οποίο μίλησαν πρώτα ο πρόεδρος της MGSA, Michael Herzfeld, Harvard University, αλλά και ο πρέσβης της Ελλάδας στις ΗΠΑ, Χρίστος Ζαχαράκης, ο οποίος ανέπτυξε το θέμα: «Η εξωτερική πολιτική ενός Ευρωπαϊού συμμάχου: Η προοπτική από την Αθήνα».

Θερμές ευχαριστίες οφείλονται στην πρόεδρο της οργανωτικής επιτροπής του συμποσίου που ήταν η καθηγήτρια Adamantia Pollis, του New School for Social Research, χάρις στην προσωπική προσπάθεια της οποίας πραγματοποιήθηκε η μετάβαση των Ελλήνων εισηγητών στη Florida. Ιδιαίτερα ευγνώμονες όμως θα πρέπει να είναι όλοι οι συμμετέχοντες στην καθηγήτρια Karelisa Hartigan, του πανεπιστημίου της Florida, η οποία με τη βοήθεια των μελών του εκεί Κέντρου Ελληνικών Σπουδών, ήταν πραγματικά η καρδιά του συμποσίου, συμβάλλοντας

αποφασιστικά στην επιτυχία του, αφού φρόντιζε για όλες τις λεπτομέρειες, καθώς και για την άνετη παραμονή των συμμετεχόντων στο συμπόσιο.

